[2018] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ.

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

ਬਨਾਮ

ਅਚਲ ਸਿੰਘ

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 8421 ਆਫ 2018)

21 ਅਗਸਤ, 2018

[ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ ਅਤੇ ਐਸ. ਅਬਦੁਲ ਨਜ਼ੀਰ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ: ਸੂਬਾਈ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾ ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ-ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ - ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ - ਪੀੜਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ - ਸਥਿਤ: ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਧਾਰਾ 56 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਧਾਰਾ 56(ਸੀ) ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਜਿੱਥੇ ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਤੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲੈਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਮੰਗੋ - ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ - ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲੋਂ ਸਰਵਉੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ - ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ IV ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਜਿੱਥੇ ਜਨਤਾ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਜੇਕਰ ਸਾਰੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱ ਚ ਕੋਈ ਵੀ ਡਾਕਟਰ ਨਹੀਂ ਬਚੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਭਲਾਈ ਰਾਜ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ - ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪੋਸ਼ਣ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ - ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਨਮਾਨੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਜਦੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ - ਸਿਹਤ ਕਾਨੂੰਨ - ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ - ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ - ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ - ਨਿਯਮ 56(ਸੀ) - ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਧਾਰਾ 47।

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਬਨਾਮ ਅਚਲ ਸਿੰਘ

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ: ਨਿਯਮ.56 ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ -ਆਰ.56 ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 56 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਦੋਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਇਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜਾਪਦਾ ਹੋਵੇ - ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਦੋਵਾਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ – ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ - ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ: ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕਟੌਤੀ -ਜਵਾਬਦੇਹ-ਡਾਕਟਰ ਸੂਬਾਈ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ - ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੇਨਤੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਿਆਂਪੂਰਨ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਮੂਲ ਨਿਯਮ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 241(2)(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਮੂਲ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਚਿਤ, ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਦਮਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਸੇਵਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਕੁਝ ਸਵਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ – ਅਧਿਕਾਰ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ। 19(1)(ਜੀ) ਵੀ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ - ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹਣਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ, ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਕਾਏ ਆਦਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ – ਸੇਵਾ ਕਾਨੂੰਨ - ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ - ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ -ਨਿਯਮ 56(ਸੀ)

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ: ਧਾਰਾ 14 – ਸਮਾਨਤਾ – ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਅਪੀਲ – ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਡਾਕਟਰ ਸੂਬਾਈ ਮੈਂਬਰ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾ ਨੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ – ਪਟੀਸ਼ਨ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸੂਬਾਈ ਡਾਕਟਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨਾਲ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ – ਆਯੋਜਿਤ: ਸਹੀ ਨਹੀਂ – ਡਾਕਟਰ

ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਸੂਬਾਈ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾਵਾਂ - ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਕੋਈ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਹੋਵੇ - ਜੇਕਰ, ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ
ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ
ਰੱਖਿਆ: **1.** ਨਿਯਮ **56** ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ **56** ਦੇ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਦੋਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਇਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਦੋਵਾਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਦੀ ਹੈ
ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ
ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। **[ਪੈਰਾ 10] [925- ਐੱਫ]**

ਬੰਬੇ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਮੋਟਰਜ਼, ਏਆਈਆਰ 1953 ਐਸਸੀ 252: 1953 ਐਸਸੀਆਰ 1069; ਬੰਗਾਲ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਏਆਈਆਰ 1955 ਐਸਸੀ 661: 1955 ਐਸਸੀਆਰ 603; ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਕੇ. ਸਿੰਘਲ (1999) 4 ਐਸਸੀਸੀ 293: [1999] 2 ਐਸਸੀਆਰ 714 –ਇਸਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਦਿਨੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਸੰਗਮਾ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ (1977) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 441: [1978] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 607 – ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਿਤ ਬੀ.ਜੇ. ਸ਼ੈਲਟ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ (1978) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 202: [1978] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 553 – ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਯੋਗ

ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਾਗਬਾਨੀ ਉਤਪਾਦ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸੁਮਨ ਬਿਹਾਰੀ ਸ਼ਰਮਾ (1996) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 584: [1996] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1069; ਪਦੁਬਿਦਰੀ ਦਾਮੋਦਰ ਸ਼ੇਨੋਏ ਬਨਾਮ ਇੰਡੀਅਨ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ (2009) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 514: [2009] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 356; ਸੀ.ਵੀ. ਫਰਾਂਸਿਸ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ (2013) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 486: [2013] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 53; ਟੇਕ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਦਿਲੇ ਰਾਮ (2001) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 290: [2001] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 527 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

2.1 ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ 56 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਧੀਨ

ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਆਗਿਆਯੋਗ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 56(ਸੀ) ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਜਿੱਥੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲੈਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਨਿਯਮ 56(ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਐੱਫ.ਆਰ.56 ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ25, 26, 28] [942- ਐੱਚ; 943-ਏ-ਬੀ, ਈ]

ਮਹੰਤ ਧਨਮੀਰ ਬਨਾਮ ਮਦਨ ਮੋਹਨ, (1987) ਸਹਾਇਕ ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 528: 1988 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 679 –

ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਡੇਕਾ ਬਨਾਮ ਜੀ.ਐਮ., ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਸਰਹੱਦੀ ਰੇਲਵੇ (1964) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 683 – ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ

2.2 ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 56(ਡੀ) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਲੰਬਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਦਾਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਯਮ 56(ਡੀ) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਲੰਬਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਖੁਦ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 56 ਦੇ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 31] [944- ਐੱਫ-ਜੀ]

3. ਜਦੋਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸੇਵਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਵਜੋਂ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਲਿਕ ਲਾਭ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕੁਝ ਰਾਈਡਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸੁਪਰ ਹੁਨਰਮੰਦ ਮਾਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ। [ਪੈਰਾ 33] [945-ਏ]

ਜਗਦੀਸ਼ ਸਰਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (1980) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 768: [1980] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 831 -

4.1 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਦੋਂ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਯੋਗ ਸੀਨੀਅਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖੁਦ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਘਾਟ ਹੈ

ਡਾਕਟਰ। ਸਭ ਤੋਂ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਡਾਕਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤਾਇਨਾਤ ਹੋਣ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਕੈਡਰ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਡਾਕਟਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਜਨਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਨਮਾਨੀ ਦੇ ਬੁਰਾਈਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 34] [945-ਡੀ-ਜੀ]

4.2 ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਵੈ-ਇੱਛਤ-ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ, ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ, ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਕਾਏ ਆਦਿ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ-ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਾਰੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਡਾਕਟਰ ਨਹੀਂ ਬਚੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਭਲਾਈ ਰਾਜ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ 56 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਵਾਧੂ ਮਿਆਦ ਦਾ ਲਾਭ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅਸਲ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 35] [946-ਸੀ-ਈ]

5. ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਇਸ ਮਹਾਨ ਡਾਕਟਰੀ ਪੇਸ਼ੇ ਦੇ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਰਾਜ ਡਾਕਟਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮ 56 ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ ਬਿਨਾਂ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ

ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 36] [946- ਜੀ-ਐੱਚ; 947-ਏ-ਬੀ]

6. ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਨ ਸਿਹਤ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰੇ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 51ਏ(ਜੀ)ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਜੀਵਤ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਣਾ। ਧਾਰਾ 51ਏ(ਐੱਚ)ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦ ਰੱਖਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਸਮੂਹਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਮਤਾ ਵੱਲ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰ ਲਗਾਤਾਰ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਯਤਨਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵੱਲ ਵਧਦਾ ਰਹੇ। ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਗਰੀਬ ਜ਼ਰੂਰੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਰਹਿਮ `ਤੇ ਛੱਡ ਕੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਕੂਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜਿਸਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੂੰ ਜੀਵਤ ਜੀਵ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤੱਤ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਗਰੀਬ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਅਤੇ ਅਣਦੇਖਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 38] [947-ਡੀ-ਐਫ]

7. ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸੂਬਾਈ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਸੂਬਾਈ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਕੋਈ ਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ, ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜਨਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਕੂਚ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਕੁਸ਼ਲ ਡਾਕਟਰੀ ਪੇਸ਼ੇ ਲਈ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਜ਼ਾਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 39, 42] [947- ਜੀ-ਐੱਚ; 948-ਏ, ਐਫ-ਜੀ]

ਡਾ. ਅਨਿਲ ਦੀਵਾਨ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਈ ਐਲ ਆਰ 1ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ 46; ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਹਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, 2010 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਪੀ ਅਤੇ ਐੱਚ 6159; ਡਾ. ਕਲਪਨਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ, (2014) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਰਾਜ 6253 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[1978] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 607 ਪੈਰਾ 8 ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ
[1978] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 553 ਪੈਰਾ 16 ਅਣਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ
1953 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1069 ਪੈਰਾ 17 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
1955 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 603 ਪੈਰਾ 17 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[1999] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 714 ਪੈਰਾ 18 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[1996] 3 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1069 ਪੈਰਾ 21 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[2009] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 356 ਪੈਰਾ 22 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ
[2013] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 53 ਪੈਰਾ 23 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ
[2001] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 527 ਪੈਰਾ 24 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
[1988] ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 679 ਪੈਰਾ 27 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[1964] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 683 ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਯੋਗ ਪੈਰਾ 29 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ
[1980] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 831 ਪੈਰਾ 33 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
ILR 1 ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ 46 ਨੂੰ ਪੈਰਾ 40 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
2010 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਪੀ ਅਤੇ ਐੱਚ 6159 ਨੂੰ ਪੈਰਾ 40 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
(2014) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਰਾਜ 6253 ਨੂੰ ਪੈਰਾ 40 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 8421 2018

ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ, ਲਖਨਊ ਬੈਂਚ, ਲਖਨਊ ਵਿਖੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 29.11.2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ

ਨੰਬਰ 14939 (ਐੱਸ/ਬੀ) 2017

ਨਾਲ

ਸੀ.ਏ. 2018 ਦਾ ਨੰਬਰ 8422, 8423, 8424

ਪੀ.ਐਨ. ਮਿਸ਼ਰਾ, ਅਮਰੇਂਦਰ ਸ਼ਰਨ, ਰਾਕੇਸ਼ ਦਿਵੇਦੀ, ਆਰ.ਬੀ. ਸਿੰਘਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਅੰਕੁਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਕੇ. ਲੁਈਕਾਂਗ ਮਾਈਕਲ, ਅਸ਼ੋਕ ਪਾਂਡੇ, ਆਰ.ਕੇ. ਸੈਣੀ, ਸਤਿਆਜੀਤ ਕੁਮਾਰ ਲਈ ਰਾਜੀਵ ਕੁਮਾਰ, ਗੌਰਵ ਢੀਂਗਰਾ, ਗੌਰਵ ਮਹਿਰੋਤਰਾ, ਤਲਹਾ ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ, ਕੁਸ਼ਾਗਰ ਪਾਂਡੇ, ਸਿਧਾਰਥ ਅਈਅਰ, ਅਮਰੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਮਹਿਤਾ, ਰਾਘਵੇਂਦਰ ਸੈਣੀ, ਸੰਜੇ ਮਨੀ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨੂ ਗੁਪਤਾ, ਹੀਰਾ ਲਾਲ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਆਦਿਤਿਆ ਬੀ ਸਿੰਘਲ, ਅਮਿਤ ਆਫਤਾਬ ਅਲੀ ਖਾਨ ਲਈ ਕੁਮਾਰ ਉਪਾਦਿਆ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀਆਂ

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਬਨਾਮ ਅਚਲ ਸਿੰਘ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ 29.11.2017 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ

ਆਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 30.11.2017 ਅਤੇ 31.12.2017 ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣਾਇਕ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

3. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਮੌਲਿਕ ਨਿਯਮਾਂ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ - "ਮੂਲ ਨਿਯਮ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਨਿਯਮ 56 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲੈਣ ਦਾ ਅਟੱਲ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਮੌਲਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 56 ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੌਲਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 56 ਦੇ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ।

4. ਉੱਤਰਦਾਤਾ - ਡਾ. ਅਚਲ ਸਿੰਘ ਲਖਨਊ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ - ਡਾ. ਅਜੈ ਕੁਮਾਰ ਤਿਵਾੜੀ ਸੰਯੁਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ, ਮੈਡੀਕਲ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ, ਦੇਵੀ ਪਾਟਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸਨ। ਮੰਡਲ, ਗੋਂਡਾ ਨੇ 28.2.2017 ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 31.5.2017 ਤੋਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ - ਡਾ. ਰਾਜੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ - ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ ਸੀਨੀਅਰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, 15.4.2015 ਨੂੰ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ - ਡਾ. ਰਾਜੀਵ ਚੌਧਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹਸਪਤਾਲ, ਰਾਏਬਰੇਲੀ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਸਲਾਹਕਾਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 3.12.2016 ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਉਲਟੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਜਵਾਬਦੇਹ-ਡਾਕਟਰ ਪ੍ਰਾਂਤਿਕ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ।

5. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਡਾਕਟਰ

ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਨਵੀਂ ਭਰਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨਹੀਂ ਭਰੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਘਾਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

6. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਐਮਸੀਆਈ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀ 2000 ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਐਮਸੀਆਈ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਗਿਣਤੀ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ, ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਪਕਰਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗਰੀਬਾਂ ਅਤੇ ਲੋੜਵੰਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ, ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਅਤੇ ਜੂਨੀਅਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰੰਤਰ ਡਾਕਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਵੀਨਤਮ ਵਿਚਾਰਾਂ/ਵਿਚਾਰਾਂ/ਗਿਆਨ ਆਦਿ ਦਾ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਅਤੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਆਦਿ ਲਈ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਕੇ, ਰਾਜ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ।

7. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ.ਐਨ. ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੋਧੇ ਗਏ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 56 ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਨਿਯਮ 56(ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮ 56 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਆਦੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੂਬਾਈ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੌਲਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 56 ਦੀ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹਨ।

8. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਡਾ. ਅਚਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 31.5.2017 ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਨਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 56 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨਿਯਮ 56 ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ। ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਨ ਨਿਆਂਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਮੰਗਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਸਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿਨੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਸੰਗਮਾ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ, (1977) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 441 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਯਮ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਨਾ ਮੰਗਣ ਦਾ। ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਲੰਬਿਤ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਲੰਬਿਤ ਸਥਿਤੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਅਸਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫੈਸਲਾ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬੀਤਣ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿਨੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਸੰਗਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਮਿਸਾਲ ਨੂੰ ਹਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਸਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਰਾਜ ਨੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਿਨੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਸੰਗਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਇਕੁਇਟੀ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਰਾਈਡਰ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

9. ਵਿਰੋਧੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੋਧੇ ਗਏ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਹੀ ਦੂਜੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੋਧੇ ਗਏ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 56, ਇੱਥੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"56.(ਏ) ਇਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਰੇਕ ਘੱਟ ਉਮਰ ਵਾਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਉਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਦੀ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਅਠੱਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸਨੂੰ 60 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਬਹੁਤ ਖਾਸ ਹਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ।

(ਅ) ਘਟ ਉਮਰ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ ਦੀ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸੱਠ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਸਿਵਾਏ ਬਹੁਤ ਖਾਸ ਹਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ।

(ਬੀ) ਧਾਰਾ (ਏ) ਜਾਂ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ (ਭਾਵੇਂ ਸਥਾਈ ਜਾਂ ਅਸਥਾਈ) ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ, ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ, ਉਸਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਹ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜਾਂ ਅਜਿਹਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਪੈਂਤਾਲੀ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਵੀਹ ਸਾਲ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਡੀ) ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਹੋਵੇਗੀ:

(i) ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਾਂ ਛੋਟੇ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ, ਪੰਜਾਹ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਤੁਰੰਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ

ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ

[1] ਰਾਜ ਮੈਡੀਕਲ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਮੈਡੀਕਲ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 2324/ ਐਸ.ਈ.ਸੀ - 2-5-2017-7(237)/2014 ਮਿਤੀ 31.5.2017 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ 60 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਥਾਂ 62 ਸਾਲ।

ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ, ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰਕਮ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰੋ, 'ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰਾਂ' ਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਇਸ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ;

(ii) ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਾਂ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇ, ਬਿਨਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਕੋਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਕੀਤੇ:

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਜਿਹਾ ਨੋਟਿਸ ਜਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਤਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਸਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਈ) ਇੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਪੈਨਸ਼ਨ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਾਭ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹਨ, ਸਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਹਰੇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਗੇ ਜੋ ਇਸ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ।

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜੋ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਉਸਨੂੰ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਵਾਧੂ ਸੇਵਾ ਦਾ ਲਾਭ ਜਾਂ ਉਸ ਮਿਆਦ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਆਮ ਤਾਰੀਖ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ, ਜੋ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇ;

ਵਿਆਖਿਆ।- (1) ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਕਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਪਰ ਇੱਥੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਠ ਦੀ ਲੋੜ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ - ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ, - ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ - ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ -

(ਏ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵੀ ਐਂਟਰੀਆਂ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਸਰਕਾਰੀ - ਨੌਕਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸਾਰਥਕ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ - ਜਾਂ ਐਡਹਾਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਕੋਈ ਵੀ ਐਂਟਰੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ - ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਐਂਟਰੀ ਦੇ ਨਾਲ - ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ; ਜਾਂ

(ਸੀ) ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਸਥਾਪਨਾ ਐਕਟ, 1965 ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਕੋਈ ਰਿਪੋਰਟ।

(2 ਏ) ਅਜਿਹਾ ਹਰ ਫੈਸਲਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(3) "ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਉਹ ਅਥਾਰਟੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਉਸ ਅਹੁਦੇ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਲਈ ਠੋਸ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ "ਯੋਗਤਾਪੂਰਨ ਸੇਵਾ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(4) ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਹਰ ਹੁਕਮ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੀ ਦੁਪਹਿਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਬੰਧਤ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਸੱਚੇ ਦਿਲੋਂ ਅਤੇ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਵਿੱਚ, ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਵੈਧ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ 50 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ 45 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਨਿਯਮ 56(ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 56 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ 'ਤੇ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਰਕਮ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਸੇ ਦਰ 'ਤੇ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਾਂ ਛੋਟੇ ਨੋਟਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵੇ, ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਕੋਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਿਯਮ 56(ਡੀ) ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨੋਟਿਸ ਸਿਰਫ਼ ਤਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਸਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗਾ।

ਨਿਯਮ 56(ਈ) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਾਭ ਹਰੇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਗੇ, ਜੋ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਯਮ 56(ਈ) ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 5 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਵਾਧੂ ਸੇਵਾ ਦੇ ਲਾਭ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਆਮ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਤਾਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ।

10. ਨਿਯਮ 56 ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 56 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਦੋਵਾਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ 56 ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਟੀਕ ਹੈ।

11. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕੀ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਹ ਉਸ ਵਾਕੰਸ਼-ਵਿਗਿਆਨ `ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਦੀ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਿਯਮ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਪਰੀ ਮਟੀਰੀਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ

56(2) ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗ ਸਕਦੀ ਹੈ।

12. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਿਨੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਸੰਗਮਾ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ, (1977) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 441 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ-ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹੁਕਮ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ:

“7. ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਐਫ.ਆਰ. 56 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹਾਂ: ਐਫ. ਆਰ. 56(ਏ) ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਉਹ ਮਿਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਹ 55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਇਸ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਜਨਤਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਾਸ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ।

(ਬੀ) ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ, ਜੇਕਰ ਉਸਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਨੂੰ ਉਸਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਜਾਂ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ, ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ।

(ਸੀ) ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਢੁਕਵੇਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ, ਪੰਜਾਹ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ, ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਐਫ.ਆਰ. 56(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰ

ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਹ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ, ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਬਦਲੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਦੇ ਕੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

8. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 310 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਦੌਰਾਨ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਨੁਛੇਦ 310 ਦੇ ਅਧੀਨ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਛੇਦ 311(2) ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 311(2) ਅਤੇ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਸਥਾਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਵੀ ਅਨੁਛੇਦ 311(2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਂ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਘਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ 50 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਜਾਂ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਫ.ਆਰ. 56 (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੇਵਾ ਦੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਮਾਪਤੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਆਪਣਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਐਫ.ਆਰ. 56 (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਐਫ. ਆਰ. 56(ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼੍ਰੀ ਨੀਰੇਨ ਡੇ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਹਨ।

13. ਐਫ.ਆਰ. 56 ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਜੋ ਨਿਯਮ 56(ਸੀ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਕਲਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ 50 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਨਾਲ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਨਿਯਮ 119 ਤੋਂ ਵਿਆਖਿਆ 2 ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

14. ਐਫ.ਆਰ.56 ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮ 119 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 2 ਦੁਆਰਾ ਅਣਗੌਲਿਆ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਆਖਿਆ 2 ਵਿੱਚ "ਉਸਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ" ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

17. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਐਫ.ਆਰ. 56(ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਐਫ.ਆਰ.56 (ਸੀ) ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ 2 ਅਗਸਤ, 1976 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

13. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਦਿਨੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਸੰਗਮਾ (ਉਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਿਯਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਫੈਸਲਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 56(ਬੀ) (ਸੀ) ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੁਝ ਵੱਖਰਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 56 ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ।

14. ਦਿਨੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਸੰਗਮਾ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਉਹ ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਡਿਬਰੂਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਸਨ। ਘਰੇਲੂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਉਹ 50 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਸੇਵਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਸਾਮ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਤਹਿਤ 22.7.1975 ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੇ ਗਏ ਨਿਯਮ 56(ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ। ਰਸਮੀ ਨੋਟਿਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਕਾਸ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਦਮਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 28.7.1976 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਖਰਾ ਸੀ। ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੂਲ ਨਿਯਮ 56(ਬੀ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਿਯਮ 56(ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਿਯਮ 56(ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਯਮ ਵੱਖਰਾ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਰਿਆਇਤ 'ਤੇ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 56 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਇਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐੱਫ.ਆਰ.56(ਸੀ) ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਸਾਮ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮ ਐੱਫ.ਆਰ.56(ਬੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਐੱਫ.ਆਰ.56(ਸੀ) ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਰਾਈਡਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਦੋਵੇਂ ਉਪਬੰਧ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਸ਼ਾ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਪੂਰੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

15. ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ 56 ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਨਿਯਮ 56 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਾਂਗ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸਵੈਇੱਛਤ

ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਤੀਫ਼ੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਯੂ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਫੈਸਲਾ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ। ਦਿਨੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਸੰਗਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਨਿਯਮ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ। ਜੋੜੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਉੱਤਰ-ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਦਿਨੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਸੰਗਮਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ - ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

16. ਜਵਾਬਦੇਹ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬੀ.ਜੇ. ਸ਼ੈਲਟ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ, (1978) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 202 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

“7. ਬੰਬਈ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 161 ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ 161(1) (ਏ.ਏ) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ-

ਧਾਰਾ (ਏ) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ:

(1) ਇੱਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ, ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ‘ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਧਾਰਾ (ਏ) ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਦੇ ਕੇ:

ਉਪ-ਨਿਯਮ (2)(ii) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਧਾਰਾ (ਏ) ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ, ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ... ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, 55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮ ਨਿਯਮ 161 (2)(ii) ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

ਨਿਯਮ 161(1)(ਏ.ਏ)(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਧਾਰਾ (ਏ.) ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤੇ ਦੇ ਕੇ। ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਨਿਯਮ 161(2)(ii) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਦੇਵੇ ਜੋ ਮੁਅੱਤਲ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲੰਬਿਤ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੋ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਈ, ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਿਨੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਸੰਗਮਾ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ, (1977) 4 Sਸੀਸੀ 441 ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ (ਅਸਾਮ) ਮੌਲਿਕ ਨਿਯਮ 56(ਸੀ) ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। (ਅਸਾਮ) ਮੌਲਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਨਿਯਮ 56(ਸੀ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਲਦਾ ਹੈ:

(ਸੀ) ਕੋਈ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਢੁਕਵੇਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ, ਪੰਜਾਹ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ, ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਨਿਯਮ 56(ਸੀ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਕਲਪਿਤ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ 50 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਨਾਲ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 119 ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ 2 ਵਿੱਚ ਪਰਿਕਲਪਿਤ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਯਮ 56 ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ 56(ਸੀ) ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਨਿਯਮ 161(2)(ii) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਲਈ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਇਹ ਰੋਕਣਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ

ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਉਦੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ (1) ਉਹ ਮੁਅੱਤਲ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ (2) ਜਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੋਣ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਮੁਅੱਤਲ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੋਣ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸਨੇ 55 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੋਈ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

9. ਸ਼੍ਰੀ ਪਟੇਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਸਾਨੂੰ ਵੈਬਸਟਰ ਦੇ ਤੀਜੇ ਨਵੇਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸ਼ਬਦਕੋਸ਼ ਵਿੱਚ "ਰੋਕ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸਨੂੰ "ਰੋਕ ਬੈਕ" ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ "ਰੋਕ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਚਾਰ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਜਾਜ਼ਤ ਰੋਕੀ ਗਈ ਹੈ।

ਬੀ.ਜੇ. ਸ਼ੈਲਟ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਨਿਯਮ ਬੰਬੇ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਯਮ, 1959 ਦਾ ਨਿਯਮ 161 ਸੀ। ਨਿਯਮ 161(1)(ਏ.ਏ) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਉਸਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਬਦਲੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ। ਨਿਯਮ 161(2)(ii) ਨੇ - ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ - ਸਵੈਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਤਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸਨੂੰ - ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਉਪਰੋਕਤ - ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਵੈਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਉਹ ਵੀ ਜਨਤਕ - ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ - ਕਿ ਉਹ - ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨੂੰ ਰੋਕੇ ਜੋ - ਮੁਅੱਤਲ 'ਤੇ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਲੰਬਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬੀ.ਜੇ. ਸ਼ੈਲਟ (ਉੱਪਰ) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਨਿਯਮ ਵੱਖਰੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ 56 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਆਖਿਆ ਵਰਗੀ ਵਿਵਸਥਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਯੂ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਯਮ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

17. ਇਸ ``ਬੰਬਈ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਮੋਟਰਜ਼, ਏਆਈਆਰ 1953 ਐਸਸੀ 252 ਅਤੇ `ਬੰਗਾਲ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ, ਏਆਈਆਰ 1955 ਐਸਸੀ 661`` ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੁੱਖ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਮੁੱਖ ਭਾਗ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ``ਸਵਾਲ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਨਿਯਮ 56(ਸੀ) ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਦੋਵਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦੋਵਾਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਲਾਗੂ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ``ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਜੋੜੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।'' ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਹ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਮੁੱਖ ਵਿਚਾਰ ਹੈ।

18. ਇਹ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਭਰੋਸਾ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਕੇ. ਸਿੰਘਲ, (1999) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 293 ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 5.32(ਬੀ) 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ:

“6. ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਉਕਤ ਨਿਯਮ 5.32(ਬੀ), (ਭਾਗ II) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:“ਨਿਯਮ 5.32(ਬੀ)(1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ। ਬਿਨੈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਘਟਾਉਣ ਨਾਲ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਸੁਵਿਧਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਤਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਢਿੱਲ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਕਮਿਊਟੇਸ਼ਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ।

(2) ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 2.2 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਗ II:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਥਾਰਟੀ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਉਕਤ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗੀ:

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਪੂਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੀਹ ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

8. ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਨਿਯਮ 5.32(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਸਨੇ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੇਵਾ ਦੇ 20 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕਰ ਲਏ ਹਨ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ, ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਛੋਟ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਇਹ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਯਮਾਂ (ਭਾਗ II) ਦੇ ਨਿਯਮ 2.2 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ "ਸਵੀਕਾਰ" ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਬੇਨਤੀ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 2.2 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਪਰ ਨਿਯਮ 5.32(ਬੀ) ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ 5.32(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ (ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਉਸਦੀ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਛੋਟ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ), ਤਾਂ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ (ਭਾਗ II) ਦੇ ਨਿਯਮ 2.2 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ "ਪ੍ਰਵਾਨ" ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਨਿਯਮ 2.2 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ "ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਚੰਗਾ ਆਚਰਣ" ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਹਰੇਕ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸ਼ਰਤ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੰਗਾ ਆਚਰਣ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। "ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਚੰਗਾ ਆਚਰਣ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੰਗਾ ਆਚਰਣ। ਜੇਕਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੰਗਾ ਆਚਰਣ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਜਾਂ ਇਸਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਰੋਕ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਉਹ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਾਚਾਰ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਪੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਅਤੇ ਨਿਰਣਾਇਕ ਹੋਵੇਗਾ, ਯਾਨੀ ਕਿ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਨਿਯਮ 2.2 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ 'ਤੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਜਾਂ ਰੋਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।

9. ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਉਮਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ, ਨਿਯਮ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇੱਕ ਖਾਸ ਉਮਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਦੇ ਇੱਕ ਖਾਸ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕਰ ਲਏ ਹੋਣ ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਨਿਯਮ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਸਨੇ ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਕਰ ਲਏ ਹਨ ਜਾਂ ਜਿਸਨੇ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ , ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਮੰਨ ਲਓ, ਉਹ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੁਝMਨਿਯਮ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸਵੈਚਲਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਿਯਮ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਵੀ, ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਆਦੇਸ਼ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਨੌਕਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ; ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਦਿਨੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਸੰਗਮਾ ਬਨਾਮ ਅਸਾਮ ਰਾਜ, (1977) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 441, ਬੀ.ਜੇ. ਸ਼ੈਲਟ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ, (1978) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 202 ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਸਈਦ ਮੁਜ਼ੱਫਰ ਮੀਰ, (1995) ਸਪੁਰਦਗੀ (1) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 76 ਵਰਗੇ ਮਾਮਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ, ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਨਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਐਚ.ਪੀ. ਬਾਗਬਾਨੀ ਉਤਪਾਦ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸੁਮਨ ਬਿਹਾਰੀ ਸ਼ਰਮਾ,

(1996) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 584 ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ "ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ" ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਨਾ ਦੇਣ ਵਜੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਸਿਰਫ਼ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ "ਮੰਗਣ" ਦਾ ਸੀਮਤ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਬੀਤ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵੀ ਮਾਲਕ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦਾ ਕੁਝ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ।

13. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਨੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਸੰਗਮਾ ਮਾਮਲੇ ਵਾਂਗ ਸੰਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਖਾਸ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੀ.ਜੇ. ਸ਼ੈਲਟ ਕੇਸ ਅਤੇ ਸਈਦ ਮੁਜ਼ੱਫਰ ਮੀਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਜੇਕਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਮੁਅੱਤਲ ਅਧੀਨ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਲੰਬਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਅੱਤਲੀ ਜਾਂ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਲੰਬਿਤਤਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਰੋਕਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀ.ਜੇ. ਸ਼ੈਲਤ ਕੇਸ ਅਤੇ ਸਈਦ ਮੁਜ਼ੱਫਰ ਮੀਰ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾ ਦੇਣ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਰੋਕਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

18. ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 5.32(ਬੀ) ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਇੱਕ "ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਨੋਟਿਸ" ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਮੰਗਣ ਵਾਲੀ ਬੇਨਤੀ ਬਾਰੇ। ਉਪ-ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਗਲਾ "ਬੇਨਤੀ" ਸਿਰਫ਼ 3 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਛੋਟ ਮੰਗਣ ਲਈ ਹੈ। ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਇੱਕ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ "ਜਿੱਥੇ ਨਿਯਮ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਲਈ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗੀ

ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਮਲਾ ਦਿਨੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਸੰਗਮਾ ਕੇਸ ਨਾਲੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਿਯਮ 2.2 ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ ਭਾਗ II ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੈਨਸ਼ਨ ਰੋਕਣ ਜਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

19. ਪੰਜਾਬ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 5.32(ਬੀ)(2) ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਵਿੱਚ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉੱਥੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਉਕਤ ਮਿਤੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਉੱਤਰ-ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਨੋਟਿਸ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 2.2 ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦਾ।

20. ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ (ਉੱਪਰ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਨਿਯਮ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸਵੈਚਾਲਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕੁਝ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਿਯਮ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਵੀ, ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਸਵੈਚਾਲਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਆਦੇਸ਼ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਕਿਸਮ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਨੌਕਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਵੀ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਬਾਅਦ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

21.ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਬਾਗਬਾਨੀ ਉਤਪਾਦ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸੁਮਨ ਬਿਹਾਰੀ ਸ਼ਰਮਾ (1996)4

ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 584 ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਲਾਗੂ ਉਪ-ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਰਿਟਾਇਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ:

“8. ਉਪ-ਨਿਯਮ ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 25 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਐਚ ਪੀ ਐਮ ਸੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸੇਵਾ ਜਾਂ 50 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਜੋ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਵੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਬੇਨਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਤਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ 'ਇਜਾਜ਼ਤ' ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। "ਉਸਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ...ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਾਂ 50 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਉਸਨੂੰ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਬੇਨਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਉਸਦੀ ਇੱਛਾ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਟਾਇਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇਗਾ। ਉਪ-ਨਿਯਮ ਦਾ ਪੈਰਾ (5) ਪੈਰਾ (2) ਦੇ ਅਪਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਜਿਸਨੇ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ 50 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਸਨੇ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। HPMਸੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਦਾ ਪੈਰਾ 5 ਪੈਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਢਿੱਲ ਸਿਰਫ਼ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ 50 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਰਾ 5 "ਪੈਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ "ਉਸਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ" ਸ਼ਬਦ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹਨ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਉਪ-ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਪੈਰਾ (2) ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜਾਂ 50 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਸਦੀ ਇੱਛਾ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸਾਕਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਉਸਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਜਿਸਨੇ ਘੱਟ ਸਾਲ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਮੂਰਖ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸਨੇ ਲੰਬੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਪ-ਨਿਯਮ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦਾ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਅਤੇ ਵੱਡਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪੈਰਾ 5 ਵਿੱਚ "ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੋ" ਸ਼ਬਦ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ

ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ। "ਮੰਗ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਅਤੇ ਐਚ.ਪੀ.ਐਮ.ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਸਾਰੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਜਾਂ ਆਗਿਆ। ਇਸ ਲਈ, ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਵੈਚਲਿਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।"

22. ਪਦੁਬਿਦਰੀ ਦਾਮੋਦਰ ਸ਼ੇਨੋਏ ਬਨਾਮ ਇੰਡੀਅਨ ਏਅਰਲਾਈਨਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ (2009) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 514 ਵਿੱਚ, ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗਿਆ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

“33. ਨਿਯਮ 12 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਾਲਕ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ‘ਵੈਧ’ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਸੰਚਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ‘ਤੇ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

34. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 30-9-2005 ਨੂੰ ਨਿਯਮ 12(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ 31-12-2005 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ। ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਨੋਟਿਸ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ 31-12-2005 ਤੋਂ ਬਾਅਦ 30-6-2006 ਤੱਕ ਆਪਣੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਸਿਰਫ 8-6-2006 ਦੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ 30-9-2005 ਨੂੰ 30-6-2006 ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ 1-7-2006 ਤੋਂ ਕੰਮ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। 8-6-2006 ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ‘ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਆਪਣੀਆਂ ਡਿਊਟੀਆਂ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿੰਦਾ ਰਿਹਾ।

35. 15-9-2006 ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ 12(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਉਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਨੋਟਿਸ

ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਿਸਨੇ 55 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਹਨ ਪਰ ਨਿਯਮ 12(ਬੀ) ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ 20 ਸਾਲ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਕਦੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

23. ਸੀ.ਵੀ. ਫਰਾਂਸਿਸ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਓਰਜ਼. (2013) 14 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 486 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਕੀ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵੀ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੀ.ਵੀ. ਫਰਾਂਸਿਸ (ਉਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ:

“13. ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਸਕੀਮ, ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਲਾਭਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ। ਕੀ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਿਰਫ ਮਾਲਕ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਜਿੱਥੇ ਯੋਜਨਾ ਖੁਦ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਸਕੀਮ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਮਰੇ ਹੋਏ ਲੱਕੜ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।

14. ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਇਹ ਤਰਕ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਈ ਸੀ, ਅਸਫਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਕੀਮ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵੀ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦਾ ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਡਿੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਟੇਕ ਚੰਦ ਕੇਸ (2001) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 290 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਛੁੱਟੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ।

24. ਟੇਕ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਦਿਲੇ ਰਾਮ (2001) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 290 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਪੈਨਸ਼ਨ) ਨਿਯਮਾਂ, 1972 ਦੇ ਨਿਯਮ 48- ਏ (2) 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ

ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਉਕਤ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਇੱਥੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

“31. ਇਹ ਵਿਵਾਦਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਨਿੱਕਾ ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ 5.12.1994 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਕਤ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਲੀਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 48-ਏ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਆਪਣੀ ਖੁਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਕਤ ਨਿਯਮ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“48-ਏ. 20 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ। - (1) ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਸੇਵਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਕੇ, ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਹ ਉਪ-ਨਿਯਮ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨੀ ਜਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਮਾਹਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ -

(i) ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸਹਿਯੋਗ (ਆਈ.ਟੀ.ਈ.ਸੀ) ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਾਂ 'ਤੇ ਹਨ।

(ii) ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ / ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ-ਅਧਾਰਤ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਹਨ।

(iii) ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਕੰਮ 'ਤੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਚਾਰਜ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ।

(2) ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਉਕਤ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।"

33. ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਇਨਕਾਰ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਇਸਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਕਤ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ 5.12.1994 ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿੱਕਾ ਰਾਮ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਕੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 56(ਕੇ) ਵੱਲ ਦਿਵਾਇਆ। ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਬਾਅਦ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਕਿ, ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਯਮ 48-ਏ ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਨਿਯਮ 48-ਏ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਹੈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵੱਲ ਵੇਖਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਕਿ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਵੀ ਲੰਮੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਜੇਕਰ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਹੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੌਰਾਨ ਅਜਿਹੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਹੋਵੇਗੀ? ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ

ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿ 'ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨੋਟਿਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਸਵੀਕਾਰ ਹੋਣ ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 48-ਏ ਦੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (2) ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

35. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਤਿੰਨ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ, ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਨੋਟਿਸ ਪੀਰੀਅਡ ਦੌਰਾਨ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨੋਟਿਸ ਪੀਰੀਅਡ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦਾ ਉਸਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਿਆ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਲਗਭਗ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ।

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਨਿਯਮ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਸੀ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਅਧੀਨ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮ 48-ਏ(2) ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਸਨੂੰ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

25. ਸਾਡੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮ 56 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਧੀਨ

ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

26. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ 56(ਸੀ) ਉਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲੈਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਗਤਾ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਈ ਵਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

27. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਹੰਤ ਧਨਮੀਰ ਬਨਾਮ ਮਦਨ ਮੋਹਨ, (1987) ਸਪੋਰਟ ਐਸਸੀਸੀ 528 ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨ ਨਾ ਹੋਣ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਉਠਾ ਕੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਚੁੰਗਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਵਿਅਰਥ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

28. ਇਹ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯਮ 56(ਸੀ) ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਨਿਯਮ 56(ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਰ. 56 ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ।

29. ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਿਯਮ 56(ਡੀ) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਆਂਪੂਰਨ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀ ਆਮ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਡੇਕਾ ਬਨਾਮ ਜੀ.ਐਮ., ਉੱਤਰ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ।

ਈਸਟ ਫਰੰਟੀਅਰ ਰੇਲਵੇ, (1964) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 683। ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਪਾਬੰਦੀ, ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਕਾਰਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

27. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 309 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਨਿਯਮ-ਨਿਰਮਾਣ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਧਾਰਾ 311(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਧਾਰਾ 311(1) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸਥਾਈ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਲਾਭਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਉਹ ਉਮੀਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਲਾਭ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪੈਨਸ਼ਨ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਸ ਦਾ ਇੱਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਥਾਈ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। 309 ਤਾਂ ਜੋ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬੇਅਸਰ ਜਾਂ ਭਰਮਪੂਰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 311(1) ਅਤੇ (2) ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਯਮ ਧਾਰਾ 311 ਦੁਆਰਾ ਗਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਇਸਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

30. ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਡੇਕਾ (ਉਪਰਾ) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦਾ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 311 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲਿਆ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

31. ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਨਿਯਮ 56(ਡੀ) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਲੰਬਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਯਮ 56(ਡੀ) ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ੋ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿੱਥੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਲੰਬਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਖੁਦ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਯਮ 56 ਦੇ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

32. ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਕੰਟੇਲੀਨਮੈਂਟ`ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਪੁਰਦਗੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਨਿਆਂਪੂਰਨ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨਿਯਮ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 241(2)(b) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਅਨਉਚਿਤ, ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਦਮਨਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

33. ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਲਾਭ ਹੁੰਦੇ ਹਨ - ਕੁਝ ਖਾਸ ਸਵਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸੁਪਰ ਹੁਨਰਮੰਦ ਮਾਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਨਹੀਂ। ਜਗਦੀਸ਼ ਸਰਨ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ, (1980) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 768 ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ:

“44. ਦੂਜਾ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ, ਜਦੋਂ ਚੋਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਜਾਂ ਪੋਸਟ-ਡਾਕਟੋਰਲ ਕੋਰਸਾਂ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਨੂੰ ਨਿੰਦਣਾ ਜਾਂ ਤਿਆਗਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ.... ਘੱਟ-ਮਿਆਰੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਕੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਕਰਨਾ, ਹਸਪਤਾਲ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਉੱਤਮਤਾ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਕੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਗਰੀਬ, ਜਦੋਂ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਗ੍ਰਸਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਪਰ-ਸਕਿੱਲਡ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਮਾਮੂਲੀ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰਕੇ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਢਿੱਲ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ, ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਜੋਖਮ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪੜਾਅ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਜਾਂ ਪੋਸਟ-ਡਾਕਟੋਰਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

34. ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਉਦੋਂ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ, ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਯੋਗ ਸੀਨੀਅਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਖੁਦ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਘਾਟ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਗਰੀਬ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਕੁਝ ਡਾਕਟਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਤਾਇਨਾਤ ਹੋਣ। ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਕੇਡਰ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਡਾਕਟਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਜਨਤਾ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇਲਾਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ - ਜਾਂ ਇਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਨਮਾਨੀ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ।

35. ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ - ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ - ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ III ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ

ਅਧਿਕਾਰ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਉੱਚਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ IV ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਨੁਛੇਦ 47 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪੋਸ਼ਣ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰੇ। ਮੂਲ ਫਰਜ਼ ਖੁਦ ਅਨੁਛੇਦ 51(ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(g) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿੱਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ। ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਜਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ, ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਕਾਏ ਆਦਿ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਾਰੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਡਾਕਟਰ ਨਹੀਂ ਬਚੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਭਲਾਈ ਰਾਜ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਲਈ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮ 56 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਵਾਧੂ ਮਿਆਦ ਦਾ ਲਾਭ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਫਿਰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਦੀ ਅਸਲ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਨੁਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

36. ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾਵਾਂ - ਗਰੀਬਾਂ ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ - ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਮੈਡੀਕਲ ਪੇਸ਼ੇ ਦਾ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇਹ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਕੇ ਅਰਜ਼ੀ ਭੇਜਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਪ੍ਰੈਕਟਿਸ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਹੀ ਡਿਊਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਪੋਸਟਿੰਗ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ - ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। - ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਉੱਤਮ ਡਾਕਟਰੀ ਪੇਸ਼ੇ ਦੇ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਨਿੱਜੀਕਰਨ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਕਰਨ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, - ਰਾਜ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ, - ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਇਸ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮ 56 ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ ਬਿਨਾਂ ਗਲਤ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਇਸਦੇ ਸਿੱਟੇ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ।

37. ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕੁਝ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਗਰਦਨ ਦੇ ਦਰਦ ਆਦਿ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜੋ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੁਸ਼ਕਲ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਬਹਾਨਾ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲੈਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪਾਹਜ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2016 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ।

38. ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਨ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਏ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਮੁੱਢਲਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 51ਏ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਫਰਜ਼ ਹਨ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 51ਏ(ਜੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਰੇਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜੀਵਤ ਜੀਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦ ਰੱਖਣ 'ਤੇ ਵੀ ਧਾਰਾ 51ਏ(ਐੱਚ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਤੇ ਸਮੂਹਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਮਤਾ ਵੱਲ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹੇ ਤਾਂ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰ ਲਗਾਤਾਰ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਯਤਨਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਵੱਲ ਵਧੇ। ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਗਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਰਹਿਮ 'ਤੇ ਛੱਡ ਕੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੂਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜਿਸਦਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਚਾਰੇ ਕੋਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੂੰ ਜੀਵਤ ਜੀਵ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਾਰ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਗਰੀਬ ਵਰਗ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਅਤੇ ਅਣਦੇਖਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

39. ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸੂਬਾਈ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। 7 ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 2016, 2017 ਅਤੇ 2018 ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਸੂਬਾਈ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵੀ, ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੀ ਇਹ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਜਨਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

40. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਾ. ਅਨਿਲ ਦੀਵਾਨ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਈਐਲਆਰ 1 ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ 46; ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਹਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, 2010 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਪੀ ਐਂਡ ਐਚ 6159 ਅਤੇ ਡਾ. ਕਲਪਨਾ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ, (2014) ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਰਾਜ 6253, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਿਨੇਸ਼ ਚੰਦਰ

ਸੰਗਮਾ (ਉਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਹਰੇਕ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ``ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਏ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ,'' ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੇਖੇ ਗਏ ``(ਉੱਪਰ)'' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

41. ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਰਿਟਾਇਰਮੈਂਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ, ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

42. ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉੱਦਮ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਖਾਲੀ ਅਸਾਮੀਆਂ ਭਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਭਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਜਰਬੇ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਨਹੀਂ ਆਉਣਗੇ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਕੂਚ ਨੂੰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਜਨਹਿੱਤ ਕੁਸ਼ਲ ਡਾਕਟਰੀ ਪੇਸ਼ੇ ਲਈ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਨਹੀਂ ਉਡਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

43. ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਸਟੈਂਡ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Megha Tak

Advocate Megha Tak